

FAKTA OM RUSSLAND 2013

President Putins tredje presidentperiode er kjennetegnet av en systematisk undergraving av grunnleggende menneskerettigheter som retten til ytrings- og organisasjonsfrihet, og retten til beskyttelse mot diskriminering. Vedtak av nye lover og endringer i eksisterende lovverk har ført til sterke begrensninger på muligheten til å motta og dele informasjon. Det er blitt vanskelig å rette et kritisk søkelys på myndighetenes maktbruk. Sivilsamfunnet strupes.

Noen eksempler:

Endringen i **loven om forsamlinger** (2012) har innført svært omstendelige godkjenningsprosedyrer for demonstrasjoner og markeringer. Loven pålegger også arrangørene et stort strafferettslig ansvar for deltagernes handlinger. Straffenivået er økt kraftig, slik at deltagelse i uregistrerte demonstrasjoner nå kan straffes med bøter tilsvarende en årslønn. Loven begrenser vanlige folks mulighet til å kunne være politisk aktive.

Loven om **utenlandske agenter** (2012) pålegger frivillige organisasjoner som driver «politisk virksomhet» og som mottar økonomiske bidrag fra utenlandske givere å registrere seg som «utenlandske agenter». I Russland assosieres begrepet «utenlandsk agent» med «spion», og svekker dermed organisasjonenes anseelse og troverdighet i det russiske samfunnet.

Til nå har fem russiske frivillige organisasjoner blitt tiltalt og dømt for brudd på loven. Blant dem er to organisasjoner for rettighetene til lesbiske, homofile, bifile og trans (LHBT) -personer, filmfestivalen Bok-o-Bok (Side-by-Side), og organisasjonen Vyhod (Coming Out) i St Petersburg. Lederen for Coming Out, Anna Anisimova, ble funnet skyldig i å ha unnlatt å registrere organisasjonen som en «utenlandsk agent» og er blitt bøtelagt med 300.000 rubler, eller 60.000 norske kroner.

Frivillige organisasjoner i Russland melder også om andre alvorlige overtramp. Hundrevis av ikke-statlige organisasjoner, inkludert Amnesty International, er blitt utsatt for omfattende inspeksjoner det siste halve året. Kontorer har blitt raidet og ansatte forhørt. Rundt femti organisasjoner er blitt identifisert som «utenlandske agenter». I følge myndighetene skal flere organisasjoner granskes.

Loven om begrensninger av internett (2012) gir myndighetene vide fullmakter til å stenge nettsider som har et «upassende innhold». Gjeninnføringen av **loven om æreskrenkelser** (2012) kriminaliserer legitim kritikk av regjeringen eller offentlig tjenestemenn, mens innskjerpingen av **straffelovens bestemmelse om religionsfrihet** (2013) kan straffe offentlige handlinger som «har til hensikt å fornærme troendes religiøse følelser» med opp til tre års fengsel.

Den såkalte **anti-propagandaloven** ble vedtatt av statsdumaen i juni 2013. Loven innebærer strenge bøter for folk som fremmer «propaganda for utradisjonelle seksuelle forhold» foran barn, og fører til at det ikke lenger er lov med positiv omtale av LHBT-personer i Russland. Loven legitimer en allerede omfattende hatkriminalitet rettet mot LHBT-personer.

De siste fem årene har politiet bare godkjent to av 30 søknader fra LHBT-organisasjoner om demonstrasjonstillatelse i St. Petersburg. I mange tilfeller har politiet begrunnet sine avslag med den regionale anti-propagandalovgivningen. I tilfeller der aksjoner godkjennes får ikke demonstrantene nødvendige politi beskyttelse mot angrep fra aggressive og homofobe motdemonstranter.